

Afdeling	: R&E - Algemeen	Raadsvoorstel: DJ-3026482
Naam opsteller voorstel	: Sven Maas (0495-575659)	Zaaknummer: 3026479
Portefeuillehouder	: dr. T.J.J. (Thomas) van Gemert	Publicatie: Openbaar

Onderwerp

Kaderstelling en Omgevingsprogramma Energieperspectief Weert.

Voorstel

1. De Kaderstelling Energieperspectief 2040 vast te stellen.
2. De Weerter Routerkaart Energietransitie in te trekken.
3. Wensen en of bedenkingen kenbaar te maken ten aanzien van het concept Omgevingsprogramma Energieperspectief 2026-2030.
4. In te stemmen met uitvoering van de projecten in het Omgevingsprogramma Energieperspectief 2026-2030 door middel van de reserve energietransitie ter hoogte van €1.031.482,-.

Inleiding

Op 12 juni 2024 heeft de gemeenteraad de Omgevingsvisie vastgesteld. De Omgevingsvisie gaat over ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van Weert richting 2035-2040 en de wijze waarop we samenwerken aan de doelen. Voor het thema energietransitie is in de Omgevingsvisie aangesloten bij de Weerter Routekaart Energietransitie (WRE) die in 2021 is vastgesteld. Het hoofddoel van de WRE richtte zich erop in 2040 klimaatneutraal te zijn. Met daaronder vier subdoelen:

1. Alle gebouwen zijn aardgasvrij-proof in 2030;
2. In 2030 is voor elk gebouw duidelijk hoe deze aardgasvrij wordt;
3. De helft van de hernieuwbare elektriciteitsopwekking is in 2030 gerealiseerd;
4. Het aandeel energie t.b.v. mobiliteit is significant gereduceerd in 2030.

De afgelopen jaren zijn er duidelijke stappen gezet in het bereiken van de doelen (uitwerking in bijlage concept kaderstelling). Tegelijk is de situatie binnen de energietransitie sterk veranderd. De WRE richtte zich vooral op de opwek van energie en warmte(besparing) bij inwoners. Voor energie bij bedrijven en de energieinfrastructuur bood de WRE nauwelijks kaders. Daarmee was bij het opstellen van de WRE energie nog geen integraal onderdeel van de fysieke leefomgeving in Weert.

De energie-opgaven zijn de afgelopen jaren sterk complexer geworden door netcongestie. Energie is steeds centraler in de ontwikkeling van programma's, plannen en projecten komt te staan. Energie is randvoorwaardelijk geworden.

Als gevolg van netcongestie zijn het opwekken en gebruiken van energie sterk beperkt. Toewerken naar klimaatneutraliteit en het besparen van energie blijven belangrijk. De tijdshorizon voor klimaatneutraliteit in 2040 is echter niet haalbaar en de focus dient verschoven te worden naar het kunnen beschikken over voldoende en betaalbare duurzame energie. Om daarmee bestaande en

nieuwe woningen, bedrijven en andere voorzieningen toegang tot energie te kunnen bieden. Nieuwe kaders zijn nodig om de opgaven van deze tijd het hoofd te kunnen bieden.

De kaderstelling heeft een horizon tot 2040. In de kaderstelling zetten we de ambities en lijnen voor de langere termijn uit. Het omgevingsprogramma kent een looptijd van 2026 tot en met 2030. In het omgevingsprogramma willen we uitvoeren en concrete resultaten boeken, maar zullen we ook ontwikkelopgaven verder uitwerken. De uitvoering daarvan zal voor een deel ook na 2030 liggen. Daarom richt het kader zich op 2040; zodat de uitvoering hierop aan kan sluiten en zich in de tijd kan vernieuwen en door ontwikkelen.

Relatie tot de strategische visie

Goed wonen en duurzaam en innovatief ondernemen en leven is onmogelijk zonder beschikbare en betaalbare energie.

Effect

Door te zorgen voor de beschikbaarheid en betaalbaarheid van energie kunnen wonen en economie, in zowel de bestaande voorraad als de ontwikkelplannen, gerealiseerd worden. In de kaderstelling luidt de visie: "We willen zorgen dat we op elk gewenst moment kunnen beschikken over voldoende en betaalbare duurzame energie om te voorzien in onze energiebehoefte".

Doel(en)

- We gebruiken in 2040 niet méér energie in Weert dan dat we in 2025 doen. Onze groeiambities maken we waar met dezelfde hoeveelheid energie als we nu gebruiken.
- We produceren in 2040 een derde van de behoefte aan energie zelf in Weert. Daarbij blijven de gemiddelde opbrengsten van nieuwe projecten voor minimaal de helft in Weert zelf.

Argumenten

1.1 Stevige stappen nodig om onze ambities te verwezenlijken

Het is van belang dat de gemeente Weert haar beleid opfrist en aanpast aan de brede energietransitie in al haar facetten. Want Weert gaat groeien, op basis van beheerste groei vanuit eigenheid. Nieuw programma aan wonen, voorzieningen en economie vragen om een aanzienlijke hoeveelheid energie. De bestaande voorraad woningen en bedrijventerreinen vragen een verduurzamingsslag waarvoor energie nodig is. In iedere gebiedsontwikkeling moet voor energie gezorgd worden om tot (her)ontwikkeling te komen. In een aanpak waarin ruimte, programma en energie hand in hand gaan. Dat vraagt een forse inzet van de organisatie en onze partners. Daarom hebben we een nieuw beleidskader onder de naam Energieperspectief Gemeente Weert 2040 ontwikkeld. Het Omgevingsprogramma Energieperspectief voor de periode 2026-2030 volgt hieruit.

1.2 Nieuwe richting en bredere kaders

We hebben de afgelopen jaren geleerd dat energie steeds centraler in de ontwikkeling van programma's, plannen en projecten komt te staan. Energie is randvoorwaardelijk geworden. De bestaande woningen moeten verduurzaamd worden. Daarvoor is veel extra duurzame energie (met name elektriciteit) nodig. Die energie moet opgewekt, getransporteerd en opgeslagen worden. Dat geldt ook voor nieuw te bouwen woningen. Dat kan het netwerk nu nog niet aan. In de economische ontwikkeling en maatschappelijke verduurzaming geldt hetzelfde. Dat vraagt ook om een andere manier van werken; integraal en met een duidelijke oplossing hoe projecten van energie worden voorzien. Ook daarom hebben we dit Energieperspectief ontwikkeld. Hierin werken we met een scherpere focus naar onze doelen voor 2040 toe. We doen dit langs de thema's (1) Grootschalige Opwek en Opslag, (2) Energie voor en door Inwoners, (3) Energie voor en door Bedrijven en (4) Energiesysteem en Infrastructuur. De thema's 3 en 4 zijn nieuw ten opzichte van de WRE.

2.1 De kaders uit de WRE zijn verouderd

Het Energieperspectief bouwt voort op de WRE. De WRE bood een basis voor beleid én uitvoering. Bij het opstellen ervan was (duurzame) energie nog geen integraal onderdeel

van de fysieke leefomgeving in Weert. Energie bij bedrijven en netcongestie en energie-infrastructuur waren geen onderdeel van de WRE. De nieuwe kaders in het Energieperspectief passen bij deze tijd. De kaders en doelen uit de WRE worden ingetrokken.

3.1 *Kader en uitvoering gaan hand in hand*

De kaderstelling heeft een horizon tot 2040. De uitvoering leggen we vast in het Omgevingsprogramma Energieperspectief. Dit programma kent een looptijd van 2026 tot en met 2030. Daarmee scheppen we kaders die richting op de langere termijn bieden. Dit koppelen we aan uitvoeringskracht om de noodzakelijke concrete resultaten te kunnen boeken.

4.1 *Reserve Energietransitie biedt ruimte voor uitvoering*

We weten dat de energietransitie een lange adem zal vragen. In het kader kijken we nu naar 2040. We kunnen niet vooruitzien welke mate van inzet van capaciteit en middelen op welk moment nodig is. Het is wel duidelijk dat de komende jaren een stevige inzet nodig is. De combinatie van netcongestie, de beweging naar een decentraler energiesysteem en de groeiambities van Weert zorgen ervoor dat er de komende jaren een grote slag geslagen moet worden. Deze jaren kunnen we vrijwel geheel overbruggen met de bestaande reserve energietransitie. De uitvoering benutten we voor de uitvoering van projecten binnen de vier thema's. Dit sluit aan bij het doel van deze reserve.

4.2 *Optimaal benutten van subsidiemogelijkheden en fondsen*

Er zijn verschillende subsidies beschikbaar om een deel van het programma te financieren. Op dit moment hebben we al concreet zicht op het beschikbaar komen van middelen uit de Regiodeal en provinciale middelen voor de energie-aanpak op de bedrijventerreinen. De programmathema's bieden ook kansen voor andere subsidies. We zullen circa 25% van de totale programmakosten vanuit subsidies en fondsen kunnen aanwenden.

Kanttekeningen en risico's

1.1 *Zonder bijgestelde richting zijn ambities moeilijk waar te maken*

We hebben nieuwe en ruimere kaders nodig om de energietransitie in de breedte zo optimaal mogelijk in goede banen te kunnen leiden. Dat vraagt keuzes om andere richtingen te kiezen en die richtingen ook in andere thema's uit te werken. We moeten op lokaal / decentraal niveau en in gebiedsontwikkelingen aan energieoplossingen voor de toekomst werken. Op een manier dat we grip op de ontwikkelingen houden ten aanzien van ruimte, eigen gebruik en lokaal profiteren van de opbrengsten. De kaderstelling biedt hiervoor de richtingen.

1.2 *Beleid fysieke leefomgeving moet geborgd worden*

De kaderstelling en het omgevingsprogramma Energieperspectief hebben direct invloed op de fysieke leefomgeving. Het bijstellen van de Omgevingsvisie gebeurt echter pas later. Op dat moment dient het nieuwe energie-beleid daarin geborgd te worden.

4.1 *Besluitvorming prioriteit aanvullende capaciteit volgt later*

Bij de programmabegroting 2026 worden twee prioriteiten aangevraagd. Dit in de vorm van €110.000,- structureel voor het thema Energie voor en door Bedrijven. Daarnaast voor de periode 2028 tot en met 2031 jaarlijks incidenteel €90.000,- voor het thema Energiesysteem en Infrastructuur. Mochten de prioriteiten niet worden toegekend dan vertraagt de energietransitie op onze bedrijventerreinen en de verzwaring / modernisering van de energie-infrastructuur in onze gemeente. Op basis van de wensen en bedenkingen over het omgevingsprogramma Energieperspectief en besluitvorming in uw gemeenteraad over de programmabegroting, kan het omgevingsprogramma hierop aangepast worden en daarna vastgesteld worden door het college.

Financiële gevolgen

Voor de uitvoering van het programma is over de periode 2026 tot en met 2030 ruim €2,6 miljoen nodig. Dit zijn kosten voor onderzoek, plan- en projectontwikkeling. De thema's energie voor en

door inwoners en energie voor en door bedrijven vragen de grootste inzet. Daarin zijn de aanpakken in bestaande en nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen opgenomen. Circa 40% van de kosten dragen we binnen de gemeente Weert vanuit de energietransitie. De rest van de kosten komt vanuit projecten en samenwerkingspartners. Ook werven we voor ruim €500.000 aan subsidies en fondsen.

Voor het programma is daarnaast nog ruim €1,1 miljoen nodig. Ruim €1 miljoen kunnen we dekken uit de reserve energietransitie. Het overige bedrag van ruim €100.000 dekken we uit de CDOKE uitvoeringsmiddelen.

Dekking programma	Bedrag
Externe partners	€483.333,-
Subsidies en fondsen	€633.334,-
Uit projecten	€370.000,-
Reserve Energietransitie	€1.031.482,-
CDOKE-middelen	€106.851,-
Totaal	€2.625.000,-

De personele inzet wordt vanuit de meerjarenbegroting, specifieke uitkeringen en de CDOKE uitvoeringsmiddelen vanuit het Rijk gedekt. Ten slotte betalen we een jaarlijkse bijdrage van €132.000 vanuit de CDOKE middelen aan de RES NML. Aanvullend worden bij de programmabegroting 2026 twee prioriteiten aangevraagd. Dit in de vorm van €110.000,- structureel voor het thema Energie voor en door Bedrijven. Daarnaast voor de periode 2028 tot en met 2031 jaarlijks incidenteel €90.000,- voor het thema Energiesysteem en Infrastructuur.

Participatie

Sinds het begin van 2025 hebben we in een intensief proces met stakeholders gewerkt aan het Energieperspectief. Daarbij zijn inwoners en ondernemers betrokken net als vertegenwoordigers van Coöperatie WeertEnergie en energicoaches, Parkmanagement Weert, Wonen Limburg, RES Noord- en Midden-Limburg, Provincie Limburg, Enexis, Bouwend Nederland, Techniek Nederland, en de Rabobank. Leden van de gemeenteraad zijn op verschillende momenten uitgenodigd om bij de bijeenkomsten aan te sluiten. Er zijn twee plenaire bijeenkomsten georganiseerd en acht themasessies.

De gemeenteraad is aan het begin en einde van het traject meegenomen in het proces en de resultaten die dit heeft opgeleverd. Zij zijn ook uitgenodigd bij de plenaire bijeenkomsten en themasessies met externe stakeholders.

In de vervolgstappen hebben we elkaar ook hard nodig. Met name de samenwerking met inwoners en bedrijven en organisaties als WeertEnergie, Parkmanagement, woningcoöperaties, Enexis, RES NML en de provincie Limburg blijven we stevig vasthouden.

Communicatie

Tijdens de totstandkoming van het Energieperspectief hebben we regelmatig gecommuniceerd. Vooral om interesse te wekken om mee te denken en mee te doen. Inwoners, bedrijven en organisaties hebben die uitnodiging aangenomen en meegedaan.

Direct na het zomerreces hebben we een aantal berichten gepubliceerd over de status van het Energieperspectief. Na vaststelling publiceren we het perspectief. In de periode die daarop volgt blijven we communiceren en verbinden en blijven we onze inwoners, bedrijven en instellingen uitnodigen om mee te doen.

Planning

Na de besluitvorming starten we met de uitvoering van het programma. De planning is in hoofdlijnen opgenomen in het Omgevingsprogramma Energieperspectief 2026-20230.

Evaluatie

De voortgang van de kaderstelling wordt gemonitord via een Weerter dashboard¹. Ook rapporteren we jaarlijks via de begrotingscyclus. Iedere twee jaar voeren we een evaluatie uit. Indien nodig volgt hier een bijstelling van de kaders uit. De programma-aanpak zal dynamisch van aard zijn naarmate ontwikkelingen verder gebracht worden. Iedere twee jaar wordt de bijstelling van het programma meegenomen in de evaluatie van de voortgang van de kaderstelling.

Bijlage(n)

Bijlage 1: Concept Kaderstelling Energieperspectief 2040

Bijlage 2: Concept Omgevingsprogramma Energieperspectief 2026-2030

¹ <https://weert.incijfers.nl/dashboard/duurzaamheid> (in ontwikkeling)

Bijbehorend ontwerpraadsbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

College van Burgemeester en wethouders van Weert,

secretaris,	de burgemeester,
A.M.A. Vrijenhoek	mr. R.J.H. Vlecken

Advies raadscommissie

Dit wordt gevuld door de griffie na de behandeling in de raadscommissie.

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Weert,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van <datum B&W vergadering invullen>.

besluit:

1. De Kaderstelling Energieperspectief 2040 vast te stellen.
2. De Weerter Routerkaart Energietransitie in te trekken.
3. Wensen en of bedenkingen kenbaar te maken ten aanzien van het concept Omgevingsprogramma Energieperspectief 2026-2030.
4. In te stemmen met uitvoering van de projecten in het Omgevingsprogramma Energieperspectief 2026-2030 door middel van de reserve energietransitie ter hoogte van €1.031.482,-.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van <datum raadsvergadering invullen>.

De griffier,	De voorzitter,
mr. M.H.R.M. Wolfs-Corten	mr. R.J.H. Vlecken